

Kirke, kjønn og likestilling i kirken i dag
Tale Hamar 10.5.2018, 25 år med kvinnelige biskoper.

Kjære alle sammen
Gratulerer med dagen!

I fjor på denne tiden, var jeg i Namibia og deltok på en kvinnekonferanse for lutherske kvinner i forbindelse med Det lutherske verdensforbunds generalforsamling. Der møtte jeg historier om kvinners kår i kirken, som setter vår kamp for kvinners rettigheter i kirken i perspektiv. Jeg lærte mye av kvinnene jeg var sammen med. Jeg ble minnet på hvor heldig jeg er som er i den kirken jeg er når det kommer til kvinners og likestillingens kår. Jeg så også hvor viktig det var for kvinner fra hele verden å kunne treffe kvinnelige forbilder. Ikke for å ha noe å se opp til, men langt mer for å holde fast ved tanken om at det faktisk går an å være kvinne og prest, det går faktisk an å være kvinne og biskop i en luthersk kirke. Fordi dette ga håp om at ting en gang også kunne bli annerledes i deres egen sammenheng.

Den norske kirke er kommet langt i sitt arbeid for likestilling. Særlig i sitt arbeid for likestilling mellom kjønnene. Mange er de som har kjempet og ofret sitt eget for at jeg kan stå her i dag som prost og leder i Mellomkirkelig råd.

«Den tid er du nær da en biskop på stand
Ei alltid kan siges at være en mann!
Og hundre talls prester er kvinner»
Skrev Harald Lorentzen fra Helgeland i anledning Ingrid Bjerkås sin ordinasjon i 1961.

I dag, 57 år seinere, ledes Den norske kirke av en preses, en kirkerådsleder, en leder av samisk kirkeråd og en leder av Mellomkirkelig råd som alle er kvinner. Halvparten av Den norske kirkes bispekollegium er kvinner.

Er det full likestilling i Den norske kirke i dag?

Jeg tror jeg med sikkerhet kan svare både ja og nei på det spørsmålet. Ja, fordi Rose og andre kvinnelige ledere som har gått foran meg og min generasjon og har banet vei helt til topps, slik at jeg som kvinne har de samme mulighetene som mennene til å oppnå posisjon og verv i kirken. Det spørres etter egnethet og kvalifikasjoner, ikke kjønn.

Nei, fordi kvalifikasjonene til mange kvinnelige ledere blir forsøkt usynliggjort eller bagatellisert. Et ferskt eksempel på dette er en sak i gårsdagens Vårt land om nettopp denne markeringen her i dag. Der sås det tvil om Rose Marie Köhn sine kvalifikasjoner som teolog, og hennes kompetanse underkjennes av hennes meningsmotstandere.

Nei, fordi det fortsatt er motstand mot at vigslet tjeneste er for alle som er kvalifisert gjennom utdanning og ordinasjon.

Nei, fordi det fremdeles er et delt arbeidsmarked i Den norske kirke. Én del som er åpent for alle, én del som noen av oss i realiteten er utestengt fra.

Kjønn er fortsatt relevant i Den norske kirke. Ikke bare på de måtene jeg har nevnt her, men også i forhold til at kirken og samfunnet utfordres på nye måter i forhold til forståelse av kjønn. Her må kirken våge å være i forkant og gi en sunn og god behandling av spørsmålene som kommer i kjølvannet av hvordan mange av oss forstår kjønn i dag.

Du, Rose, knuste et glasstak i 1993. Gjennom din bispetid fortsatte du å utfordre måten vi som kirke tenkte.

Jeg står her i dag i Takknemlighet over den innsats du har gjort for kvinner i kirka og i takknemlighet for det du har fått bety for oss med LHBT+-identitet.

25 år med kvinnelige biskoper er en liten flik av kirkens historie, men en begivenhet i 1993 har hatt stor positiv betydning for hvordan vi er kirke i dag. Jeg håper vi også i framtida har kvinnelige kirkeledere med det mot og den integritet som du, Rose, er så godt eksempel på. Vi er kommet langt, men har enda et stykke igjen.

Kristine Sandmæl
leder i Mellomkirkelig råd
prost i Lofoten